

ANKARA NOTLARI

MUSTAFA EKMEKÇİ

Nâzım'ın Atatürk'e Mektubu...

Nâzım Hikmet'in Atatürk'e mektubu ilk kez, Yön Dergisi'nin 3 Şubat 1967 günlü 201. sayısında yayımlandı. Yön Dergisi'nin mektubu yayımlarken eklediği nota göre, bu mektup sayırlığı ağırlaşan Atatürk'e sunulmamış. Halûk Şehsuvaroğlu'nun eline geçmiş, "Yücel" arşivinde saklanmak üzere Muhtar Enata'ya verilmiş. Yönden başka, mektubun metni, Kemal Sülker'in "Nâzım Hikmet Dosyası" kitabında da var. Şöyle diyor Nâzım Hikmet, Cumhurbaşkanı Atatürk'e 2 Nisan 1938 günlü mektubunda:

"Cumhurreisi Atatürk'ün Yüksek Katına,

Türk ordusunu 'isyana teşvik' ettiğim iddiasıyla on beş yıl ağır hapis cezası giydim. Şimdi de Türk donanmasını 'isyana teşvik etmekle' töhmetlendiriliyorum.

Türk inkılabına ve senin adına and içerim ki suçsuzum.

Askeri isyana teşvik etmedim.

Kör değilim ve senin yaptığın her ileri dev hamleleri anlayabilen bir kafam, yurdumu seven bir yüreğim var.

Askeri isyana teşvik etmedim.

Yurdumun ve inkılapçı senin karşında alnım açıktır.

Yüksek askeri makamlar, devlet ve adalet, küçük bürokrat, gizli rejim düşmanlarınca aldatılıyorlar.

Askeri isyana teşvik etmedim.

Deli, serseri, mürteci, satılmış, inkılap ve yurt haini değilim ki, bunu bir an olsun düşünebileyim.

Askeri isyana teşvik etmedim.

Senin eserini ve sana aziz olan Türk dilinin inanmış bir şairiyim. Sırtına yükletilecek hapis yıllarını taşıyabilecek kadar sabırlı olabiliyordum. Büyük işlerinin arasında seni bir Türk şairinin felaketiyle alâkalandırmak istemezdim.

Bağışla beni. Seni bir an kendimle meşgul ettimse, alnıma vurulmak istenen bu 'inkılap askerini isyana teşvik' damgasının ancak senin ellerinle silinebileceğine inandığımdandır.

Başvurabileceğim büyük inkılapçı baş sensin.

Kemalizmden ve senden adalet istiyorum.

Türk inkılabına ve senin başına and içerim ki suçsuzum.

Nâzım Hikmet Ran."

Nâzım, büyük haksızlığa uğramıştı. Adaletten umudunu kestikten sonra, Atatürk'e başvurma zorunluluğunu duydu.

1974 yılında, bir "Ankara Notları"nda şunları yazmışım bu konuda:

"... Mustafa Kemal'i uyutmuşlardır faşist kafalı çıkarıcılar. Ona, hasta yatağında Nâzım'ı kötü tanıttıranın yollarını arayıp durmuşlardır. Falih Rifki Atay'dan okuduğuma göre, çok içerlemiş Mustafa Kemal bu duruma. Nâzım için 'Uğraşıyorlar bu çocukla' demiş..."

Baskılar altında karar vermek, yargı örgütünü zedeler önce. Adalete saygısızlıktır bu. İnsanların eninde sonunda varacakları bir organ yargı organı. Orada güven kalmadı mı, kolu kanadı kırılır insanların. Toplumlar karışıklığa itelenir, sürüklenir. Bunun, yani toplumların karışıklığa, anarşiye sürüklenmelerinin baş sorumluları görevlerini, görevlerinin gereğini yapmayan adalet mensuplarıdır. Bu, sivilde de, askeride de böyledir. Hele kin duyanlar, kendi kişisel düşünce ve faşizmlerini adaleti alet ederek uygulayanlar, Türk toplumuna en büyük kötülüğü edenlerdir. Bunu bilirsiniz..."

Mustafa Kemal, sayrı yatağında yatmasa, mektup kendisine verilebilse, kesinlikle inanıyorum, Nâzım bağışlanır, adalet yerini bulurdu. Bağışlamanın en büyük adalet olduğunu bildirdi o. İsmet Paşa'ya da Nâzım hapse girdikten sonra, başka şiirleri okumak, işkence gibi gelmiştir...

Şiar Yalçın'ın babası, eski Maliye nazırlarından Cavit Bey, "Atatürk'e suikast" savıyla İstiklal Mahkemesi'nde yargılanıp asıldığında, o gece Çankaya'da, yemekte Mustafa Kemal'in şöyle dediği söylenir:

— Bu gece içki yok, Cavit Bey bu gece asılıyor!

TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'la TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'dan (DİSK'e bağlı eski Basın-İş Basın Sekreteri Nabi Yağcı) ortak imzalı bir mektup geldi. Özetle şöyle diyorlar:

"Sizi ülkemizde demokrasinin geleceği açısından büyük önem taşıdığına inandığımız bir girişimimiz konusunda bilgilendirmeyi görev kabul ediyoruz. Önümüzdeki günlerde politik göçmen olarak bulunduğu-muz yurtdışından Türkiye'ye döneceğiz. Dönüşümüzün amacı, genel sekreterleri bulunduğumuz TİP ile TKP'nin birleşmesinden oluşan TBKP'nin, çalışmalarına legal olarak başlamasını sağlamaktır. Bu amaçla ülkeye dönecek ve TBKP'nin resmen kurulması için gerekli işlemleri başlatacağız.

Siz uzun yıllar bir gazeteci olarak demokrasi mücadelesinde büyük görevler üstlenmiş bulunuyorsunuz. Çok yakından bildiğiniz gibi, ülkemiz pratiğinde komünist hareketin yasaklı tutulmasıyla genel olarak demokrasinin yokluğu özdeşleşmiştir. Ayrıca bize karşı kullanılan 141. ve 142. maddeler aynı zamanda gazetecilerin gerçekleri özgürce dile getirmesinin önünde bir engel oluşturmaktadır..."

Haydar Kutlu ile Nihat Sargın'ın haftaya gelişlerini iktidar nasıl karşılayacak, bir gözleyelim...

Bugün 10 Kasım, Atatürk'ün ölümünün üzerinden 49 yıl geçti. Kırk dokuz yıl bitti, ellinci yılı sayıyoruz. Elli yılda, Mustafa Kemal'in bıraktığı yerin neresindeyiz? Onun demokrasi özlemi, İsmet Paşa'nın çabaları kursaklarda mı kalacak? Çok kişinin kafasındaki soru bu...

7 Kasım Cumartesi günü Ankara'da İlhan Selçuk'la ayrı ayrı yerlerde imza günlerimiz vardı. O, İlhan İlhan'da, Ben Gün Kitabevi'nde imzaladık okurlara. Genç kızlar, öğrenciler geldi. Dost okurlar, "Cumartesi arkadaşları" oradaydı çiçekleriyle... 7 Kasım, İlhan Erdost'un Mar-mak'ta dövülerek öldürülüşünün de yıldönümüydü. Akşam, Körfez'de yemek yendi. Yemekte şunlar da vardı:

Muzaffer Erdost, Süleyman Ege, Vahap Erdoğan, İlhan Selçuk, Suphi Karaman, Şakir Keçeli, Vecihi Timuroğlu, Halit Çelenk, Akın Birdal, Kaya Güvenç, Necati Cebe, Uğur Bilge...

İlhan Erdost öleli, öldürüleli yedi yıl oldu. Ağabeyi Muzaffer Erdost, kardeşinin davasını yedi yıl boyunca, sabırla, yılmadan izledi. Adaletin yerini bulmasını bekledi.

İmza gününe de geldi, bir de bir anne tanıdım; adı: Nuran Uzun; 21 yaşındaki oğlu Sinan Suner'i 30 Ocak 1980'de, MHP'li Cengiz Gökçek'in koruma polisi Süleyman Ezendemir tabancayla vurarak öldürmüş. Sinan, o zaman ODTÜ Elektrik Mühendisliği bölümü ikinci sınıfında öğrenciymiş. 12 Eylül'den sonra, sıkıyönetimde dava açılmamış; koruma polisi Süleyman Ezendemir, görevini sürdürmüştü. Duruşmalara "müdahil" savunman olarak Remzi Şirin giriyor. Süleyman Ezendemir'in savunmanlığını da Can Özbay yapıyor. Dava, Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürüyor...